

Plan van aanpak themagroep Doorzorg (ex-)detentie

Geachte relatie,

Voor u ligt het plan van aanpak met betrekking tot de themagroep 'Doorzorg (ex-)Detentie' van het samenwerkingsverband Zorg, Veiligheid en Straf Twente.

In dit plan van aanpak leest u onder andere de aanleiding waarom deze themagroep is ontstaan, welke vraagstukken wij oppakken en wie dit doen.

Mochten er vragen zijn naar aanleiding van dit plan van aanpak kunt u contact opnemen met de kartrekker; Carien Dekker.

Veel leesplezier.

Met vriendelijke groet,

De themagroep Doorzorg (ex-)Detentie

1. Aanleiding/introductie

Detentie is een afgebakende (korte of langere) periode in de levensloop van een burger die (vermoedelijk) een strafbaar feit heeft gepleegd. Voor een succesvolle terugkeer van gedetineerde burgers na detentie naar de samenleving is nauwe samenwerking met keten- en netwerkpartners onontbeerlijk.

Landelijke ontwikkelingen:

- Op 1 juli 2019 is het landelijke Bestuurlijk akkoord 'Kansen bieden voor re-integratie' ondertekend door de minister van Rechtsbescherming, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, de drie Reclasseringsorganisaties en de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI). Kern van het bestuurlijk akkoord is dat bij aanvang van de detentie DJI, de gemeente, de (volwassen) gedetineerde zelf en waar nodig de reclassering vanuit een gezamenlijke verantwoordelijkheid samen werken aan het detentie en re-integratietraject. Deze samenwerking wordt nog eens benadrukt door middel van de mogelijkheden tot informatiedeling en het 'trajectgesprek' wat voortkomt uit de Wet 'Straffen en Beschermen' (1 juli 2021).
- Vanaf 2021 is 'Gezamenlijke aandacht voor goede door- en nazorg van gedetineerden' een van de vier prioriteiten in de agenda 'Perspectief 2025' van de landelijke stuurgroep Zorg & Veiligheid. Hierbij is het de wens om regionale samenwerkingsverbanden vanuit gemeenten, DJI en eventuele andere partners voor de uitvoering van het Bestuurlijk akkoord te versterken. Er is al veel in gang gezet, zowel op landelijke niveau als in de regio's. Bestuurlijk draagvlak is daarbij een expliciet aandachtspunt om samenwerking verder te versterken en gezamenlijk aandacht te geven en blijven geven aan goede door- en nazorg voor (ex-) gedetineerden.

Regionale ontwikkelingen:

- Vanuit de doorontwikkeling van het samenwerkingsverband Zorg, Veiligheid en Straf (ZVS) Twente is een structuur met themagroepen opgezet waarbij regionaal onder andere opdrachten, projecten en knelpunten gezamenlijk worden opgepakt door partners die zijn verbonden aan een bepaald thema.

Het thema 'Doorzorg (ex-)detentie' is één van deze thema's. De themagroep werkt diverse vraagstukken uit en legt, met tussenkomst van de expertgroep ZVS, adviezen voor aan de stuurgroep ZVS Twente.

- Sinds 2020 bestaat het 'Regionaal platform Re-integratie (ex-)gedetineerden Twente'. Hierbij zijn (in lijn met het bestuurlijk akkoord) verschillende betrokkenen op tactisch en uitvoerend niveau vanuit gemeenten (nazorg coördinatoren en beleidsmedewerkers), DJI en Reclassering aangesloten. Het doel van het platform is om kennis en ontwikkelingen te delen en gezamenlijk te duiden. Het platform vindt twee keer per jaar plaats. Doel is om met de themagroep in nauwe verbinding te staan met het platform. Dit platform kan zowel dienen als voedingsbodem voor de agenda van de themagroep als communicatiemiddel om besluiten verder te brengen en/of te implementeren.

2. De themagroep

2.1. Structuur

Bestuurlijke ambassadeurs themagroep

Aletta Woelk	Vestigingsdirecteur PI Almelo
Maarten Vuylsteke	Regiodirecteur Reclassering Nederland, namens de 3RO
Jan Pierik	Burgemeester gemeente Borne
Eugène van Mierlo	Wethouder gemeente Almelo

Leden themagroep

Regiosecretaris Reclassering Nederland, regio Oost
Unitmanager Reclassering Nederland, unit Almelo/Enschede
Manager Zorg- en Veiligheidshuis Twente
Beleidsadviseur Nazorg Detentie/ Wonen en Zorg, gemeente Enschede
Procesmanager Zorg en Veiligheid, gemeente Twenterand
Directeur Natuurlijk Inclusief, namens gemeenten Enschede en Almelo
Beleidsadviseur Veiligheid, gemeente Almelo
Hoofd D&R, PI Almelo
Huis van Herstel/PI Almelo
Regio-adviseur Zorg & Veiligheid – Platform Sociaal Domein
Beleidsadviseur gemeente Borne
Unitmanager Tactus reclassering
Staffunctionaris ketensamenwerking, Dienst Justitiële Inrichtingen

Frequentie overleg themagroep

De leden van de themagroep komen 1 keer per kwartaal bij elkaar om de voortgang van de knelpunten met elkaar te bespreken. Bij bijzonderheden kan er een extra overlegmoment worden ingepland.

2.2. Inhoud

Doelgroep

De doelgroep waar de themagroep 'Doorzorg (ex-) detentie' zich op richt omhelst volwassen justitiabelen die preventief in hechtenis zijn genomen en veelal in het Huis van bewaring verblijven in afwachting van de rechtszitting en volwassen justitiabelen die wegens een delict zijn veroordeeld tot een (onvoorwaardelijke) gevangenisstraf. Zij verblijven veelal in de Gevangenis, het Penitentiair Psychiatrisch Centrum, het Huis van Herstel of in de Forensische psychiatrie. Tot einde detentie valt deze doelgroep onder de verantwoordelijkheid van de Dienst Justitiële Inrichtingen.

De doelgroepen die wij als themagroep niet bedienen zijn onder andere; volwassen justitiabelen met een voorwaardelijke gevangenisstraf (die de voorwaarden niet hebben overtreden) en/of werkstraf, jeugd, TBS en vreemdelingen.

Rol en taken van de themagroep

- de themagroep zal een belangrijke (bepalende) rol spelen bij het doorvoeren van verandering
- de themagroep is een belangrijk instrument om de doelgroep goed op de (bestuurlijke) kaart te krijgen
 - o daarbij is het van belang het speelveld goed in te delen en de activiteiten van de themagroep goed te richten
- de kartrekker van de themagroep draagt er zorg voor dat adviezen, vragen en verzoeken vanuit de themagroep, na voorleggen aan de expertgroep, worden ingebracht bij de stuurgroep ZVS Twente
- de bestuurlijk ambassadeurs zullen de adviezen, vragen en verzoeken vanuit de themagroep toelichten tijdens de stuurgroep vergaderingen

Aan te pakken vraagstukken

- **Het werkproces**

Volgens het Bestuurlijk akkoord 'Kansen bieden voor re-integratie' en de Wet 'Straffen en Beschermen' hebben zowel DJI als de gemeente en de reclassering een belangrijke taak t.b.v. de re-integratie van (ex-)gedetineerden. Zij zijn samen met de gedetineerde zelf verantwoordelijk voor een veilige terugkeer naar de maatschappij. Het is echter nog niet altijd even duidelijk wie wanneer wat moet doen.

Er zijn rond de PI binnen de regio Twente al eerder werkafspraken op papier gezet, maar die moeten 'van het papier af'. Daarbij dienen we te onderzoeken wat er al ligt en wat er mist en vervolgens is het belangrijk om hier gezamenlijk en regionaal vervolgafspraken over te maken, zodat elke partij zijn of haar rol kan oppakken en de gemeenten uit Twente dit op uniforme wijze kunnen doen.

- **Organisatie nazorg ex-detentie voor de gemeente**

De nazorg voor (ex-)gedetineerden wordt nu nog divers vormgegeven binnen de verschillende gemeenten. Met de ene gemeente is er nauw contact en wordt er veel samen gewerkt, terwijl dit bij een andere gemeente minder of niet het geval is. Dit komt onder andere doordat niet alle gemeenten de expertise en middelen hiervoor hebben. Hoe krijg je hier meer uniformiteit in??

- o *Stap 1:* Om te beginnen willen we een overzicht maken van wie zich per gemeente bezighoudt met het thema nazorg (ex-) gedetineerden.
- o *Stap 2:* Vervolgens kunnen we onderzoeken wat nodig is. Almelo en Enschede trekken samen op m.b.t. dit onderwerp en willen kleine gemeenten ondersteunen. Beide gemeenten ontvangen v.d. Staaïj gelden; Almelo alleen voor de eigen gemeente en Enschede voor de andere Twentse gemeenten. Dit budget wordt besteed aan een module van Tactus verslavingszorg, maar het is de vraag in hoeverre dit bekend is bij de andere gemeenten en in hoeverre hiervan gebruik wordt gemaakt. Ook dit zal worden onderzocht.
- o *Stap 3:* Daarnaast kan nog worden onderzocht of het wenselijk is om nazorg/doorzorg (ex-) gedetineerden centraal te beleggen, bijvoorbeeld bij het Zorg- en veiligheidshuis of een functionaris bij een centrumgemeente.

- **Voorzetting van medicatiegebruik na detentie**

Op het moment dat een gedetineerde burger uit detentie komt heeft deze niet direct een huisarts. Hierdoor kan hij geen medicatie voorgeschreven krijgen. Dit kan zowel lichamelijke als psychische gevolgen hebben voor de ex-gedetineerde wat weer kan leiden tot bijv. overlast voor de omgeving. Dit is een knelpunt waar zowel gemeenten als bijvoorbeeld het Huis van herstel/de PI tegenaan lopen. Een oplossing zou kunnen zijn om hier regionaal afspraken over te maken met bijv. een aantal huisartsen.

- **Wonen**

Het komt vaak voor dat gedetineerden na detentie geen huisvesting of Forensische woonvoorziening hebben. Er is immers een groot woningtekort; gemeenten moeten meerdere speciale doelgroepen

huisvesten en Forensische woonvormen hebben te kampen met wachtlijsten. Daarnaast kan of wil een gedetineerde niet altijd terug naar de gemeente van herkomst. Een oplossing zou kunnen zijn om regionaal afspraken te maken over bijv. het aanbieden van woningen in carrouselvorm per gemeente.

- **ICT**

Er zijn verschillende ICT systemen per partner/organisatie. Informatie moet op verschillende plekken worden gedeeld, waardoor informatie soms verloren gaat en veel administratieve last geeft. Onderzocht moet worden hoe je in de regio kunt gaan werken met één en hetzelfde systeem (1 systeem voor iedereen). Het ZVH heeft daar mogelijk reeds een antwoord op. In de tweede helft van 2023 wordt namelijk gestart met het systeem PGA-X.

- **Doelgroepenregister**

Vanuit het werkbureau W&I bestaat in de regio het Doelgroepenregister. Als gedetineerden daaronder vallen kunnen zij gebruik maken van de Wet banenafspraken. Dit kan hen helpen bij de re-integratie op de arbeidsmarkt. We willen in kaart brengen welke gedetineerden hieronder vallen en hoe we van daar verder gaan.

- **Doorontwikkeling Huis van Herstel**

In overeenstemming met het Ministerie van Justitie en Veiligheid is besloten de pilot Huis van Herstel te verlengen met twee jaar (zie Kamerbrief - 24587, nr. 905). Het bijbehorende projectplan is door het Huis van Herstel en de gemeenten samen opgesteld. Daarnaast zal door de Twentse gemeenten, in samenwerking met Huis van Herstel, een monitoringssysteem worden opgezet om alle betrokken partners actief te betrekken bij de resultaten van deze pilot. Om recht te doen aan de regionale insteek van de voorziening, spreken we voortaan van het Huis van Herstel Twente.

De hoofddoelstelling van het Huis van Herstel Twente blijft overeind staan: Een effectieve aanpak voor een succesvolle re-integratie van Twentse (ex)gedetineerde inwoners met multiproblematiek. Wel zullen er scherpe keuzes gemaakt moeten worden om binnen een duurzaam financieersmodel de gemaakte doelstellingen te realiseren. De doorontwikkeling naar Huis van Herstel Twente omvat het regionale commitment om, bij positieve resultaten, deze voorziening, in de aangepaste vorm, voort te zetten.

Ten aanzien van de doorontwikkeling naar het Huis van Herstel Twente is met de gemeenten afgesproken om het Huis van Herstel in te richten als een BBA+, waarin wordt vastgehouden aan de specifieke elementen die tegemoet komen aan de doelgroep van Twentse gedetineerden met problemen op meerdere leefgebieden en dus een aanvulling is op de aanpak binnen de reguliere BBA.

Willen de Twentse gemeenten ook per 2026 verder met het Huis van Herstel Twente, dan is het van belang de voorziening te borgen binnen bestaande structuren en te kijken naar mogelijkheden voor financiering per 2026. De samenwerking Zorg, Veiligheid en Straf Twente (ZVS) is een dekkend netwerk op het gebied van zorg en veiligheid waar vanuit adviezen over zorg en veiligheid worden geleid naar de besluitvormende organen. Zowel de lijn met DJI/PI Almelo als met de reclassering zijn aanwezig in deze structuur. Het ligt daarom in de wens van de Twentse gemeenten de voorziening Huis van Herstel Twente hier vanaf 2026 te borgen. Daarom wordt in de jaren 2024 en 2025 gezorgd voor een aansluiting bij deze samenwerking.

Verdeling vraagstukken

Vraagstuk	Wanneer klaar?	Bijzonderheden?
Het werkproces	- Vóór 1 januari 2024 - Medio 2025 evalueren	- voortborduren op het werkproces dat eerder is opgesteld en vastgesteld door het Regionaal platform - Minarda haalt input op bij de procesmanagers
Organisatie nazorg ex-detentie voor de gemeente	- Looptijd: stappen 1 en 2 vóór 1 januari 2024 klaar. - Stap 3 gedurende 2024.	- Crystal kan inbrengen bij het beleidsoverleg MO & BW
Voorzetting van medicatiegebruik na detentie	- Looptijd: 2023/2024	- Eerst beginsituatie vaststellen en vervolgens kijken met wie dit verder kan worden opgepakt

Wonen	- Langere tijd geïndiceerd	- Minarda checkt wie van de gemeente gevraagd kan worden. - Onderwerp wordt onderverdeeld in twee stappen: 1. Knelpunt concretiseren en uitwerken. Vervolgens onder de aandacht brengen/escaleren naar bestuurlijk ambassadeurs 2. Regionaal afspraken maken
ICT	2023 Evaluatie medio 2024	- Dit jaar wordt het systeem PGA-X ingevoerd voor gedetineerden die worden besproken binnen het ZVH.
Doelgroep register	2023/2024	- In PI Almelo zal een pilot starten (welke op dit moment is uitgesteld)
Doorontwikkeling Huis van Herstel	t/m 2026	Zie omschrijving

* Vraagstukken waarbij meerdere personen betrokken zijn hebben een trekker. Deze coördineert de voortgang van het betreffende vraagstuk, brengt (eventueel) de mensen bij elkaar en doet verslag in de bijeenkomsten van de themagroep.